

ห่วงโซ่อุปทานการผลิตข้าวจังหวัดสตูล

สิทธิ์ ใจสงฆ์ ธรรม์ สังข์แก้ว พรวิมล แก้วชนก ทัศนวิรรณ ชูภักดี
ศูนย์วิจัยข้าวพัทลุง 191 หมู่ 15 ต.ควนมะพร้าว อ.เมือง จ.พัทลุง 93000

คำนำ ห่วงโซ่อุปทานการผลิตข้าว คือเครือข่ายของกิจกรรมการผลิตข้าวในขั้นตอนตั้งแต่การผลิตข้าวจนไปสู่ผู้บริโภค โดยมีจุดประสงค์เพื่อต้องการทราบถึงความหลากหลายของพฤติกรรมกรรมการปลูกข้าว ที่ส่งผลต่อการจำหน่ายข้าวของชาวนา และข้อมูลเบื้องต้นของการกระจายผลผลิตข้าวจากชาวนาถึงผู้บริโภค

ห่วงโซ่อุปทานข้าวจังหวัดสตูล

พันธุ์ข้าวที่ปลูกมากที่สุดผลการสัมภาษณ์ชาวนาจังหวัดสตูล 160 ราย แต่ละอำเภอ พบว่า พันธุ์ข้าวที่ชาวนาปลูกแต่ละพื้นที่ของจังหวัดสตูลมีความแตกต่างกันตามจุดประสงค์ของการปลูกข้าว ดังนี้ เพื่อบริโภคในครัวเรือน ขายข้าวให้โรงสี ขายข้าวให้พ่อค้าคนกลาง ขายข้าวให้ผู้บริโภค ขายเป็นเมล็ดพันธุ์ข้าว เก็บข้าวไว้เป็นเมล็ดพันธุ์ข้าว และขายข้าวเพื่อเป็นอาหารสัตว์

55% ปลูกข้าวอัลฮัมดุลิลละห์

รองลงมา เจียงพัทลุง ปทุมธานี 1 พื้นที่เมือง หอมราชินี กข55 เล็บนก ปีตธานี เข้มเงิน ขาวดอกมะลิ 105 และ ไรซ์เบอร์รี่ ร้อยละ 12, 9, 8, 8, 6, 4, 3, 3 และ 2 ตามลำดับ มีส่วนน้อยที่ปลูกข้าวพันธุ์ หางม้า ยอดจาก กข43 กข45 กข61 กข7 กข29 และ สังข์หยดพัทลุง ร้อยละ 1

79% ปลูกข้าวไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือน

จ้างรถเกี่ยวข้าวโดยติดต่อผ่านนายหน้าในพื้นที่ ตากและเก็บในยุ้งฉางเพื่อกทยอมามบริโภคหรือ เก็บไว้ให้ ญาติพี่น้องโดยนำข้าวเปลือกไปสีที่โรงสีชุมชน บางพื้นที่คิดราคาค่าสีข้าว กระทบละ 15-20 บาท หรือ บางพื้นที่ไม่คิดค่าสีข้าว เพราะทางโรงสีเก็บปลายข้าวสาร รำ และ แกลบ ไว้ขายให้ชาวบ้านที่เลี้ยงเปิดเลี้ยงไก่มาซื้อต่อไป พันธุ์ข้าวที่ชาวนาปลูกเพื่อเก็บไว้บริโภคในครัวเรือน

ห่วงโซ่อุปทานข้าวอัลฮัมดุลิลละห์

99% ชาวนาปลูกข้าวเพื่อบริโภคในครัวเรือน

โดยนำผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้มาทำการตากลดความชื้น เก็บไว้ในยุ้งฉาง แล้วนำข้าวเปลือกที่เก็บไว้ไปสีที่โรงชุมชน โรงสีชุมชนในแต่ละพื้นที่ คิดค่าสีข้าวแตกต่างกัน บางพื้นที่ไม่คิดค่าสีข้าว เนื่องจากโรงสีได้รำข้าว และ แกลบแทน หรือคิดค่าสีข้าว โดยการแบ่งข้าวสารที่ได้จากการสี และโรงสีชุมชนที่คิดค่าสีข้าว คิดราคาข้าวเปลือกทดสอบละ 15-20 บาท

20% ชาวนาขายข้าวให้ผู้บริโภค

ชาวนาขายข้าวให้ผู้บริโภค ขายทั้งเป็นข้าวสารและเป็นข้าวเปลือก มีผู้บริโภคมาซื้อถึงที่บ้าน บางรายนำข้าวสารไปขายตามที่ต่างๆของชุมชน เช่น ตลาดนัด โรงพยาบาล หรือหน่วยงาน เป็นต้น

18% ชาวนาขายข้าวให้โรงสี

ชาวนาขายข้าวให้โรงสี หลังจากประมาณแล้วว่าข้าวเหลือเพียงพอต่อการบริโภค ชาวนาจึงนำขายข้าวเปลือกให้โรงสีที่มาซื้อถึงที่บ้าน บางโรงสีนำไปแปรรูปเป็นแป้งขนมจีน เนื่องจาก ข้าวพันธุ์อัลฮัมดุลิลละห์ เป็นข้าวแข็ง

13% ชาวนาขายให้พ่อค้าคนกลาง

ชาวนาขายให้พ่อค้าคนกลางและขายเพื่อเป็นอาหารสัตว์ โดยมีเพื่อนบ้านที่เลี้ยงไก่ชน มาซื้อข้าวเปลือกจากชาวนาถึงบ้าน ราคา กิโลกรัมละ 12 - 13 บาท

ข้อเสนอแนะ

นโยบายที่จะช่วยยกระดับการผลิตข้าวจังหวัดสตูล ควรเน้นที่ข้าวอัลฮัมดุลิลละห์ โดยให้มีการเผยแพร่หรือการตลาดไปยังจังหวัดอื่น ๆ ด้วยประวัติและคุณสมบัติเฉพาะตัวที่เหมาะสมกับการบริโภคตามวัฒนธรรมของชาวมุสลิม ให้ความนิยมของข้าวชนิดนี้มีมากขึ้นและสามารถยกระดับราคาให้สูงขึ้นเช่นกัน